

Nagy-Laczkó Balázs prózája

[kiemelt](#)[szépírás](#)[szépirodalom](#)Posted 2024.04.21. | by [online_ISZ](#)

Jens Mattke felvétele

Rontóbogár

Ebből a kis meséből igen sok fontos dolgot fogunk ma végre megtanulni.

Az egyik a természet- és erdőkerülőkre vonatkozik, mert mindkét elnevezés helytelen. Sem a természetkerülő, sem az erdőkerülő nem *kerüli* a természetet és az erdőt, épp ellenkezőleg. A természet- és erdőkerülő valójában a természet- és erdőközelítők jól ismert, színes társaságába tartozik. Ráadásul minden bölcs ember tudja, hogy a természetet sem el-, sem ki-, sem pedig megkerülni nem lehet, bármennyire is igyekszünk. Legfeljebb azt hívhatnánk joggal természet- és erdőkerülőnek, aki a természetet kerülné. Az igazi természet- és erdőkerülő a leveleket unja, a pillangók látványa felbosszantja, a madarak hangjától görcsös rángatózásban tör ki, a friss levegő szagától pedig egyenesen a hányinger környékezi – nos, pontosan ezekkel a tulajdonságokkal kéne rendelkeznie egy valódi természet- és erdőkerülőnek...

A természet- és erdőkerülők jellemzően számos rovar- és bogárfajt ismernek, köztük a rontóféléket is. A rontóbogarak táborába tartozik – többnyire nyári táborába – a közismert és köztiszteletnek örvendő tölgyfarontó bogár, a nem kisebb hírnévre szert tett fűzfá-, szilfarontó és az önsorsrontó bogár is. Ez utóbbi igen szerény, magányos és rejtőzködő életet él, mellyel már önmagában is hozzájárul önsorsrontó hírnevéhez. E ponton érdemes megjegyezzük, tulajdonképpen valamennyi rontóbogár egyben sorsrontó bogár is. Mint említettük, egyes sorsrontók a tölgyek, mások a fűzek és szilek sorsát rontják, míg akadnak olyanok is, akik beérik pusztán a sajátjukéval. E nem kifejezetten nagyravágó bogarakat hívjuk tehát önsorsrontóknak.

Az önsorsrontó színe matt. De nem az a kellemes, örömet szerző matt, amit adni szoktunk, sokkal inkább az, amit másoktól kapunk és a legrosszabb esetben egy bizonyos *sakk* előtaggal is rendelkezik. (Lám,

csak a sakk milyen hasznos játék: megtanít, mennyivel jobb adni, mint kapni).

Az önsorsrontók színe többnyire a környezetükéhez hasonló, elsőosztályú rejtőszín. Életterük többnyire betonszürke, de lehet bármilyen egyéb sápadt és kopott szín is. Míg a többi rontóbogár mások, például a tölgy, a fűz és a szil anyagát, addig az önsorsrontó bogár önmagát emészti. Ez az igen egyhangú táplálkozás semmiképpen sem mondható egészségesnek.

Minthogy táplálékszerzése nem igényel különösebb helyváltoztatást, az önsorsrontó bogár többnyire otthon tartózkodik. Nem igazán az a kirándulós fajta, és a legritkább esetben látogat el idegen vidékekre. Még ritkábban költözik külföldre. Igen józan, becsületes életet folytat, minek következtében szinte sohasem él a lehetőséggel vagy bármi más egyébbel. A szerencse forgandó – az önsorsrontó bogár nem. Merev nyaka és lábai alkalmatlanná teszik az efféle mozgalmas trükkökre. Ugyanakkor ilyesmire nincs is szüksége: hat, minden összetettséget nélkülöző, a térérzékelésre és a színlátásra nézve igen gyenge, rövid, de minden más bogárénál problémalátóbb szemei közül három hátra, egy lefelé, egy befelé, egy pedig előre les. Utóbbit, mivel igen fájós, többnyire csukva tartja.

Az önsorsrontó bogarat egy ifjú természetbúvár fedezte fel teljességgel véletlenül egyik szokásos őszevi kirándulása során. Valamennyi szilvák legmorcosabbika, a kökény szűrés védvonala kísérte a kijelölt túraösvényt, melynek testét rommá törte a tilosban járó terepjárók és a gyakorlott – ámbár állításuk szerint kizárólagosan alkalmi – fatolvajok hada. Az elméleti útvonal törpetavakká cseperedett valós kerekek szülte pocsolylvilágán Kelet-Közép-Európa talán leggazdagabb mikroszigetvilága szolgálta a valós áthaladás lehetőségét mindazon zergék, hegyi kecskék és muflonok számára, akik otthon felejtették a gumicsizmát, kalucsnit és még a kamáslit is.

Az önsorsrontó bogarak egy különösen ritka alfaja éppen ezeken a talpnyi szárazulatokon élt, szigorúan csak múlt időben. Egy-egy szigeten egy-egy példány foglalt helyet, így a populáció sorsa már eleve elrendeltetett, hiszen a fajfenntartás alantas ösztöne nem tartozott azok közé a dolgok közé, melyek holmi mocskos nehézségek leküzdésére bírhatták volna őket. Merő véletlen, hogy jelen esetben ezt a mocskos nehézséget a sár jelentette, hiszen az önsorsrontók szemében minden létező, de legalábbis elképzelhető nehézség egyaránt mocskosnak, taszítónak stb. számított.

Mire a mi ifjú természetbúvárunk felfedezte, köszönhetően e faj görcsös – vagy még inkább közönyös – ragaszkodásához megszokott helyükhöz, illetve az őket halomra gázoló cipőtalpakhoz, már csupán egyetlen példányuk élt. Életét, mint általában valamennyi ön- és egyéb sorsrontó, a pusztá véletlennek köszönhette. Nem mintha különösebben hálás lett volna érte.

A természetbúvárnak ugyanis kikötődött a cipőfűzője – még három kocsányos tölgygel, egy mezei juharkával és tizenkétezer-kétszázötven érett kőkénnel odébb, de ez most teljesen lényegtelen, és az ilyesmire amúgy is kár fecsecelni a drága időt és a még drágább nyomdafestéket.

Az aláhajoló természetbúvár – pontosan azon a helyen, ahová minden logika szerint lépnie kellett volna a következő pillanatban, ha nem fedezi fel fűzői sajnálatos tétlenségét – egy kis koszos, unalmas szürke kavicsot vett észre. Valami mégis arra ösztökélte, hogy közelebről is megsejmelje. Kezébe vette a kavicsot.

E kavics azon ritka kőzetek sorába tartozott, melyek a valóban veszélyes ragadozók csapásaival szemben mit sem tettek, de mihelyst puha, meleg, barátságos tenyérben érezték magukat, rögvest maró, bűzös izzadságot eregettek hónuk alól, és pontosan akkorát csíptek a gyanútlan felkapók bőrébe, hogy amaz azon nyomban a megfelelő erővel vágta a földhöz őket ahhoz, hogy egy nem kevésbé jobb vagy rosszabb öröknek vélt léttelenségre szenderüljenek.

Ám a mi természetbúvárunk kesztyűt viselt, de amúgy se tartotta volna helyénvalónak, hogy holmi veszett kövekkel hadakozzon egy egyébiránt kellemesnek ígérkező séta közben. A nem éppen bizalomgerjesztő szag azonban további lendületet adott érdeklődésének és minekutána a finom nyomkodás és kaparászás hatására sem kenődött belőle semmi sem az ujjbegyére, továbbra sem tudta, mi lehet ez. Zsebre tette.

Odahaza, hála a nagytőlencse csodás és párezer évvel ezelőtt még egészen ördöginek vélt képességeinek, természetjárónk arra a felfedezésre jutott, hogy az általa megtalálni vélt különleges kőzet se nem átalakult mésztufa, kvarcosbazaltpirit vagy kénes és üledékes, illetve ürülékes vulkáni gyapot, se nem magasnyomáson képzett óidei fekália-izit, hanem lábas. Mármint jószág, méghozzá hatlábás.

A nagytőlencsének hála még egy pillanatra valamelyik szemébe is sikerült belenéznie. A tekintetek vélt vagy valós találkozása – hiszen a bogár akár egyszerűen csak bambulhatott is – mély, szokatlan érzéseket ébresztett túrázónk lelkében. Egyetlen idegszálnyi, gyors feledésre ítélt borzongást, mely akár lehetőség is lehetett volna valamire önmagával kapcsolatban, és mint ilyen, megfoghatatlan, messzeszálló, soha be nem érő gyümölcs, képzavar, az egó rémuralma alatt gyáván kivégzett kérdőjelek sora, mely mártírumra nincs se köszönet, se bocsánat. Se ragtapasz, se sebhintőpor

Mindenesetre e döntő pillanatban a kéz a csipeszen meglazult, a szorítás engedett. A bogárnak, akinek minden lehetősége megvolt, hogy – talán emberünknel kevésbé büszkén és elégedetten – megsejmelhesse az adott asztalon és a szobában őt mindenütt körbevevő tűzött lepkék és mindenféle egyéb rovar- és bogárpreparátumok sorát, most arra is kíváló, soha vissza nem térő lehetőség kínálkozott, hogy szabad lehessen. Ablak, ajtó tárva, a lábak – ha gyengék is –, de mozgásra képesek, és bár még számára is meglepően hangozhat, hátán a kitínes fedő is kíváló, röpképes szárnyakat rejt.

De, mint megtanultuk, az önsorsrontó bogár igen józan, becsületes életet folytat, ennek következtében szinte sohasem él a lehetőséggel vagy bármilyen más egyébbel.

Nagy-Laczkó Balázs (1989, Gyula)

Kisprózái az *Élet és Irodalom*ban, a *Tiszatáj Online*-on, valamint a *Kötőszavak* (*Cuvinte de legătură*) című kétnyelvű antológiában jelentek meg. Rendszeresen publikál tudományos ismeretterjesztő írásokat a *Csabai Mérleg* hasábjain és a *Napi Táptudás* nevű blogon.

TAGS: Nagy-Laczkó Balázs

Próza

Search ...

Egy tiszta szellem köszöntése – 1925. február 14-én született Rákos Péter

2025.02.14. by ISZ_online

0

Elidőzni a hal(l)hatatlansággal – interjú Kőrössi P. Józseffel a Konrád György-beszélgetőkönyvről

2025.02.13. by ISZ_online

0

Orcsik Roland regényrészlete

2025.02.11. by ISZ_online

0

Fábíán Judit versei

2025.02.09. by online_ISZ

0

„Ami a jelenben megadatik” – Molnár Erzsébet interjúja Bartalos Tóth Ivetával a Helé című kötetről

2025.02.06. by online_ISZ

0

Szegedi Eszter versei

2025.02.04. by online_ISZ

0

Kortárs cseh líra (Irodalmi Szemle 2025/2.)

2025.02.03. by ISZ

0

Gergely Anna Jázmin versei

2025.02.02. by ISZ_online

0

Takács-Csomai Zsófia prózája

2025.01.30. by online_ISZ

0

Polgár Anikó az 50 éves Mizser Attilát köszöntő prózaverse

2025.01.26. by online_ISZ

0

Rácz Boglárka prózája

2025.01.24. by online_ISZ

0

Csanda Gábor az 50 éves Mizser Attilát köszöntő verse

2025.01.23. by online_ISZ

0

Körzőütem – Levél Amerikából – Demény Péter esszéje

2025.01.21. by ISZ_online

0

Murányi Zita versei

2025.01.16. by online_ISZ

0

Zofia Nałkowska regényrészlete Petneki Noémi fordításában

2025.01.15. by ISZ_online

0

